

Poslovna etika

- ◉ Poslovna etika predstavlja način moralnog procjenjivanja pojedinih načela ponašanja pojedinca koji obavlja poslovnu djelatnost, ali i navike koje imaju rukovodioci organizacija, kao i njihove izbore u procesu odlučivanja. U domenu obavljanja ekonomskih aktivnosti postoje običaji, pravila i zakoni koji predstavljaju oblike društveno prihvatljivog ponašanja, koji propisuju ponašanja u okviru određene socijalne i ekonomske sredine.
- ◉ Kod poslovne etike, za dobro obavljen posao očekujemo da i druga strana izvrši svoj dio obaveze. Etičnost se ogleda u izvršavanju ciljeva svih dogovorenih strana. U poslovnom djelovanju gotovo ništa ne činimo samo za opšte dobro, nego je prisutna i sopstvena korist.

Etičnost se u poslovnom svijetu odnosi na korektno izvršavanje preuzetih ciljeva za koje smo odgovorni drugoj strani. U savremenom društvu poslovanje se obavlja uglavnom za novac, mada npr. umjetnici, doktori veliki dio svog delovanja razmenjuju za ugled, moć i slično.

Poslovna etika ima dvije osnovne dimenzije ispoljavanja i manifestovanja:

- ◉ kolektivna ili grupna etika
- ◉ i etika pojedinca.

-Kolektivna etika uključuje etičke postupke u donošenju poslovnih odluka od strane rukovodstva i menadžmenta kompanija koje se odnose kako na spoljašnje subjekte i okruženje, tako i na etičke odnose unutar samih kompanija.

-Etika pojedinca govori o pojedincu koji ne posjeduje elementarne principe lične i poslovne etike i morala, spreman da izvrši prevaru, da stavi svoje lične interese iznad kolektivnih, zakonskih, a samim tim i da naruši poslovnu klimu i atmosferu.

- Proučavanje etičkog kodeksa u kompanijama je od velike važnosti zato što upoznaje ljude sa osnovama morala, moralnih načela i teorijom vrijednosti koje su prisutne svuda pa i u kompanijama. Bitna stvar kod etičkog kodeksa u kompanijama jeste da on na individualni način određuje standarde ponašanja ljudi u okviru jedne kompanije ali takođe mora ispoštovati i norme kojih se druge kompanije pridržavaju. Ne postoji jedan univerzalni etički kodeks koji objedinjuje pravila ponašanja svih organizacija. Postoje stavke koje su generalizovane i normirane od strane većine pa se toga treba pridržavati.
- Etički kodeks je dobrovoljni okvir kojim kompanije uređuju poslovanje s klijentima (pravnim i fizičkim osobama) i drugim kompanijama. Pored obaveza koje pred njih postavljaju zakoni i propisi, kao i upute nadzornih organa, kompanije su tradicionalno usvojile pravila ponašanja kao opšte prihvaćene norme s ciljem njihovog provođenja.
- Specifični moralni zahtjevi vezani za osobenosti različitih zanimanja, bez obzira na njihovu univerzalnost, u raznim oblastima aktivnosti javljaju se u specifičnom obliku. U svakoj leže jednaki zahtjevi radnog i poslovnog morala, ali postoje neki posebni zahtjevi vezani za specifičnost određene profesije. Svi ti zahtjevi su vezani za profesionalnu čast i poštenje, a sadržaj propisa svake profesionalne etike određen je opštim principima moralnosti, kao što su humanost, časno ispunjavanje svojih obaveza i dužnosti, dostojanstvo, odnos prema radu, stav prema vlastitom poslu.

Više autora navodi načela poslovne etike i ona se razlikuju od autora do autora.

1. Načelo svrhe

- Ovo načelo govori o namjerama prema kojima težimo, određeno stanje ili put koji težimo ostvariti. Pritom nije dobro izjednačavati svrhu s ciljem, jer cilj podrazumijeva nešto opipljivo i konkretno, a svrha se odnosi na određeno stanje.

2. Načelo ponosa

- Ponos možemo definisati kao svojevrsni osjećaj zadovoljstva zbog uspjeha u određenoj aktivnosti, a da bi se takvo stanje postiglo potrebna je vjera u sebe i snaga da se učini ono što je ispravno, uprkos tome što nekad postoje jaki pritisci da se učini drugačije.

3. Načelo strpljenja

- Svaka aktivnost predstavlja određeni proces uslovljen vremenskom komponentom. Trend nestrpljenja, kao odlika današnjeg vremena i društva, može dovesti do pogrešnih odluka i štete koju će na kraju biti potrebno popravljati duže nego što je bilo potrebno da donesemo ispravnu odluku.

4. Načelo upornosti

- Ovo se načelo veže uz prethodno - strpljenje, a predstavlja se kao odlika nastojanja da se izvrši određeni posao ili aktivnost, iako je to nekad vrlo teško

5. Načelo perspektive

- Predstavlja sposobnost sagledavanja onog što je važno, bez obzira u kakvoj se situaciji pojedinac ili preduzeće nalazi. To nas navodi na zaključak da je svaki problem rješiv.

Right

Wrong

Ethics

- Mogući oblici neetičkog ponašanja su:
razni oblici prevara i obmana u poslovanju, prikriveni ili otvoreni oblici zastrašivanja, razni oblici podmićivanja, porezne prevare, nepravedno prisvajanje javnih sredstava, povreda prava pisaca, umjetnika, izumitelja, kao i eventualno iskorišćavanje njihovog položaja, mutne kreditne i zajamske prakse, krađa poslovnih tajni konkurentnih preduzeća, prijetnje neutemeljenim otkazima, ponižavajuće postupanje s zaposlenima, ometanje slobode udruživanja radnika, ali i zloupotreba štrajka, zanemarivanje mjera sigurnosti na radu.